

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 12
van **BART TOMMELEIN**
datum: 8 oktober 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Europese meerjarenbegroting 2021-2027 - Impact voor Vlaanderen

Op 21 juli jl. bereikten de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie een politiek akkoord over de Europese meerjarenbegroting 2021-2027 ten belope van 1074 miljard euro. Daarbij is ook in een apart vehikel voorzien om de gevolgen van de brexit voor de meest getroffen regio's te helpen opvangen.

Daarnaast werd een herstelfonds (NGEU) van 750 miljard euro afgesproken in het kader van de coronacrisis, waarvan de middelen door de Europese Commissie op de kapitaalmarkt zullen worden opgehaald. Deze middelen zouden worden geïnvesteerd met de focus op beleidsprioriteiten digitalisering en klimaat.

Blijkbaar wordt het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) ook met 500 miljoen euro versterkt, met het doel de veerkracht van de visserijsector te versterken en de nodige ruimte te bieden voor crisisbeheer. Dat komt neer op een verhoging van 8%, als men het vergelijkt met het vooropgestelde budget.

1. Hoe evalueert de Vlaamse Regering het politieke akkoord omtrent MFK 21-27 en NGEU?
2. In welke mate stemt dit akkoord overeen met de doelstellingen die deze Vlaamse Regering ter zake in het regeerakkoord heeft geformuleerd? Op welke punten wijkt het af? Kan de minister-president dit toelichten?
3. Heeft de minister-president reeds zicht op de wijze waarop de middelen uit het brexit-fonds zullen worden verdeeld en hoe deze middelen in Vlaanderen zullen worden aangewend?
4. Het Vlaamse regeerakkoord maakt gewag van een taskforce om de diverse Europese investeringsvehikels en fondsen in kaart te brengen en de opportuniteiten voor Vlaanderen maximaal te benutten.

In welke mate is deze taskforce reeds actief? Werd er reeds een strategie uitgewerkt om maximaal op de Europese middelen een beroep te kunnen doen?

5. Het extra budget voor de visserijsector is natuurlijk een goed initiatief van de EU.
Heeft dit een invloed op de Vlaamse visserij? Kunnen onze vissers ook profiteren van deze versterking van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 12 van 8 oktober 2020

van **BART TOMMELEIN**

1-2. Het akkoord over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en het Herstelfonds (Next Generation EU) is natuurlijk zeer omvattend. Over de inzet van de Vlaamse Regering heb ik het hier al meermaals gehad. Ik zal niet alles herhalen wat ik daarover in het verleden al heb gezegd. Ik geef hieronder een evaluatie op hoofdlijnen van het akkoord dat op de Top in juli is gesloten.

Eerst en vooral breng ik in herinnering dat de onderhandelingen nog niet afgerond zijn. De staatshoofden en regeringsleiders bereikten een akkoord over de grote politieke keuzes binnen de uitgaven- en de inkomstenzijde van de EU-begroting voor de komende zeven jaar. De bepalingen uit dit politiek akkoord zijn ondertussen vertaald in de nodige wetgevende stukken en de formele besluitvormingsprocedures voor aanname door de Raad en het Europees Parlement (EP) zijn inmiddels gestart. Definitieve vaststelling van de MFK-verordening vereist goedkeuring van het EP (met meerderheid van zijn leden) en unanimititeit in de Raad. Voor het Eigen Middelen Besluit (= financieringswijze van de EU) geldt dat deze na raadpleging van het EP ter goedkeuring aan nationale parlementen zal worden voorgelegd.

Wat betreft de uitgavenzijde, en met name het globaal volume van het MFK: dat is door de Europese Raad vastgesteld op 1.074 miljard euro (in prijzen van het jaar 2018). Dat is 9 miljard minder dan het MFK 14-20 (voor 27 EU-landen). Deze geringe besparing gaat in de richting van wat de Vlaamse Regering had vooropgesteld, zijnde een realistisch budget dat rekening houdt met de kost van de Brexit en de draagbaarheid van de overheidsfinanciën. Maar voor de Vlaamse Regering mocht het globaal volume verder omlaag met een sterkere inzet op innovatie en nieuw beleid, eerder dan het traditionele beleid van de Unie.

De Vlaamse Regering heeft van meet af aan ingezet op de modernisering van de Europese begroting. Dat betekent meer middelen voor investeringen met een grote EU-meerwaarde; in het bijzonder programma's die slaan op:

- ☐ de interne markt;
- ☐ onderzoek en innovatie;
- ☐ grensoverschrijdende transport-, energie- en digitale infrastructuur;
- ☐ onderwijs, vorming en jeugd;
- ☐ digitalisering;
- ☐ de creatieve sectoren;
- ☐ migratie en grensbeheer;
- ☐ veiligheid en defensie;
- ☐ het extern beleid van de EU.

De Vlaamse Regering heeft haar volle gewicht gezet achter een ambitieuze Belgische positie op dat vlak.

Globaal genomen gaan al deze gebieden erop vooruit in vergelijking met vandaag (de periode 14-20) en kunnen we dus spreken van een modernisering van het EU-budget. Maar voor de Vlaamse Regering mocht die modernisering nog verder gaan,

met investeringsbudgetten die meer in de richting gaan van wat de Europese Commissie in mei oorspronkelijk had voorgesteld aan de Raad en het EP.

Wat de Brexit betreft, daar hebben we als Vlaamse Regering van meet af aan ingezet op de creatie van een aangepast Europees instrument om de lidstaten en regio's te ondersteunen die de hardste klappen zullen krijgen. Het heeft lang geduurd, maar na meer dan twee jaar volgehouden inspanning, is in de laatste rechte lijn van de onderhandelingen dan toch op de Europese Top zo'n instrument in het leven geroepen, de Brexit Adjustment Reserve, uiteraard had het budget hoger mogen zijn dan de voorziene 5 miljard, maar we zijn wel tevreden met de aandacht voor de brexit in de Europese begroting.

Ook niet onbelangrijk, voor de federale schatkist, is de vergoeding die de lidstaten ontvangen voor de inning namens de EU van douanerechten op geïmporteerde goederen uit derde landen. Die vergoeding ligt momenteel op 20% van de geïnde douanerechten. Het zag er lang naar uit dat dit percentage zou dalen in 2021-2027. De Commissie had 10% voorgesteld. Maar uiteindelijk is op de Top een beter dan verwacht resultaat uit de bus gekomen van 25%.

Wat het Herstelfonds betreft: het centrale instrument daarbinnen is de Faciliteit voor herstel en veerkracht met een budget van 312,5 miljard euro voor subsidies en tot 360 miljard euro voor leningen aan lidstaten op vrijwillige basis. Wij waren gekant tegen de verdeling van deze middelen op basis van historische parameters, in het uiteindelijke compromis zal de verdeling van een tweede schijf van 30% gebeuren rekening houdend met de reële impact van Covid 19 op de respectieve nationale economieën.

3. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de invulling van dit nieuwe instrument. De Commissie zal uiterlijk tegen november een wetgevend voorstel publiceren. Mijn diensten staan in contact met de Commissie over de concrete invulling van dit instrument.

Voor Vlaanderen is het belangrijk dat dit fonds toegankelijk is zowel bij een no-deal Brexit als bij een Brexit met akkoord. In beide gevallen zal Vlaanderen zeer zwaar getroffen worden. Verschillende impactstudies tonen dit aan.

De toegang en verdeling van de middelen dient ook duidelijk gelinkt te zijn aan indicatoren die disproportionele impact van de Brexit over de lidstaten en sectoren weergeeft. Daarnaast is het aangewezen dat alle kosten die rechtstreeks gelinkt kunnen worden aan de Brexit in rekening genomen worden. In aanloop naar het einde van de transitiefase heeft Vlaanderen heel wat broodnodige initiatieven genomen, en ook de komende periode, voor en na eind december zal de Vlaamse Regering dit blijven doen.

4. We hebben deze Taskforce EU-investeringsinstrumenten eind april 2020 in het leven geroepen. Meteen is de onderliggende gemengde werkgroep van administratie en kabinetten aan de slag gegaan om diverse EU-instrumenten en het gebruik ervan in Vlaanderen in kaart te brengen. Op 18 juni kwam de Taskforce zelf samen, die ik samen met minister Crevits voorziet. De eerste resultaten zijn te lezen in de Mededeling aan de Vlaamse Regering (VR 2020 1906 MED.0206/1BIS). Hierin staan een hele reeks aanbevelingen die de komende maanden en jaren de leidraad zullen vormen voor een optimale benutting van de Europese middelen. De focus ligt hierbij op instrumenten die ook relevant zijn in het kader van herstel van de Coronacrisis. De werkgroep zal periodiek blijven samenkomen om de uitvoering van deze aanbevelingen op te volgen. Ze zal zich ook buigen over de aanpak van de plannen die in het kader van verschillende Europese fondsen moeten worden opgemaakt. Verder blijven we met de Vlaamse Regering en de betrokken administraties, in het

bijzonder het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), inzetten op de belangenbehartiging bij de EU-instellingen om nieuwe instrumenten mee vorm te geven.

5. Het budget van het Visserijfonds is nominaal gelijk gebleven, maar reëel met 800 miljoen euro (in prijzen 2018) gedaald.

De Vlaamse vissers zullen ook in 2021-2027 kunnen genieten van een budget uit het Visserijfonds. Het Visserijfonds is een fonds in gedeeld beheer tussen de EU en de lidstaten. Gelet op de intra-Belgische bevoegdheidsverdeling staan de Gewesten in voor de uitvoering van het Visserijfonds en voorzien ze in medefinanciering uit de eigen begroting.

Het budget van het Visserijfonds wordt op voorhand voor 100% verdeeld onder de lidstaten volgens een Europese verdeelsleutel. Op basis van deze verdeelsleutel komt België in aanmerking voor een subsidiebedrag van 35,7 miljoen euro in prijzen 2018 of 40,3 miljoen euro in lopende prijzen. Deze indicatieve Belgische enveloppe dient nog verdeeld te worden tussen het Vlaams en het Waals Gewest op basis van gesprekken tussen de bevoegde ministers. Indien voor 2021-2027 dezelfde verdeling wordt aangehouden als in 2014-2020, dan komt dat neer op een Europees subsidiebedrag voor de Vlaamse visserijsector van 30,8 miljoen in prijzen 2018 of 34,8 miljoen euro in lopende prijzen.